

Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n.o.

Zapojenie orgánov ústrednej štátnej správy Slovenskej republiky do multilaterálnych platforiem Východného partnerstva

Vladimír Benč a Alexander Duleba

Výstup projektu č. 66/2013 podporeného v rámci dotačného programu Ministerstva
zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

Bratislava
Január 2014

Obsah

Úvod	3
1. Zapojenie do multilaterálnych platforiem Východného partnerstva.....	4
2. Spolupráca s partnerskými inštitúciami z krajín Východného partnerstva	7
3. Informovanosť o Východnom partnerstve.....	8
4. Pripravenosť na poskytovanie rozvojovej a technickej pomoci krajinám Východného partnerstva	10
5. Potenciál pre zapojenie do multilaterálnej spolupráce v rámci Východného partnerstva	13
Súhrn hlavných zistení a odporúčania.....	16
Prílohy.....	19

Úvod

Cieľom tejto analýzy je, po prvé, zmapovanie zapojenia orgánov ústrednej štátnej správy Slovenskej republiky do multilaterálnych platforiem Východného partnerstva, predovšetkým, platformy č. 2: Ekonomická integrácia a konvergencia s politikami EÚ, a po druhé, vypracovanie odporúčaní pre zvýšenie ich účasti. Hlavné zistenia i navrhované odporúčania vychádzajú z dotazníkového výskumu orgánov ústrednej štátnej správy SR a vybraných príspevkových organizácií. Analýza bola vypracovaná s podporou Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (MZVaEZ SR).¹

Dotazníkový výskum sme uskutočnili formou neanonymného štruktúrovaného dotazníka (požiadali sme respondentov o uvedenie názvu ich inštitúcie), v ktorom sme zisťovali: 1) stav a formy spolupráce orgánov ústrednej štátnej správy SR a nimi zriadených príspevkových organizácií s partnerskými inštitúciami z krajín Východného partnerstva (VP); 2) mieru informovanosti zástupcov orgánov ústrednej štátnej správy SR o VP; 3) ich zapojenie do programov rozvojovej a technickej pomoci EÚ i SR pre krajiny VP; 4) zapojenie do multilaterálnych platforiem VP a osobitne do platformy č. 2: Ekonomická integrácia a konvergencia s politikami EÚ;² a 5) pripravenosť štátnych inštitúcií SR na poskytovanie rozvojovej a technickej pomoci krajinám VP.³ Dotazníkový výskum sme uskutočnili v mesiacoch október – november 2013. Tento výskum nezahŕňa aktivity Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR v agende Východného partnerstva.⁴

Celkový počet distribuovaných dotazníkov bol 23. So žiadosťou o vyplnenie dotazníka sme sa obrátili na všetky ministerstvá SR (spolu 12 ministerstiev s výnimkou MZVaEZ SR), Úrad vlády SR a 10 štátnych príspevkových organizácií i špecializovaných pracovísk zriadených v pôsobnosti jednotlivých ministerstiev. Pri identifikácii oslovovaných štátnych príspevkových organizácií a špecializovaných pracovísk sme vychádzali z ich záujmu o VP na základe účasti ich zástupcov na podujatiach organizovaných v rámci Platformy vládneho a mimovládneho sektora pre spoluprácu a pôsobenie SR v rámci Východného partnerstva, ktoré organizuje Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku v spolupráci

---

¹ Analýza je výstupom projektu č. 66/2013, ktorý bol podporený v rámci 2. výzvy pre predkladanie žiadostí v rámci dotačného programu MZVaEZ SR v roku 2013. Text bol pripomienkovaný zástupcami štátnych inštitúcií, ktoré sa zapojili do dotazníkového výskumu. Zodpovednosť za text analýzy nesú výlučne jej autori, ktorí vyjadrujú poďakovanie zástupcom štátnych inštitúcií za vyplnenie dotazníkov a cenné pripomienky k prvej pracovnej verzii textu analýzy.

² Okrem bilaterálnej spolupráce medzi EÚ a krajinami VP (Arménsko, Azerbajdžan, Bielorusko, Gruzínsko, Moldavsko a Ukrajina), Východné partnerstvo zahŕňa i multilaterálnu spoluprácu medzi EÚ a krajinami VP v rámci štyroch tematicky zameraných platforiem: 1. Demokracia, dobrá správa a stabilita; 2. Ekonomická integrácia a konvergencia s politikami EÚ; 3. Energetická bezpečnosť; a 4. Medziľudské kontakty. Viac informácií pozri – *European External Action Service*, http://eeas.europa.eu/eastern/platforms/index_en.htm (prístup 10. 12. 2013).

³ Distribuovaný dotazník sa nachádza v prílohe tejto štúdie – pozri Príloha 1.

⁴ MZVaEZ SR sme do výskumu nezahrnuli z nasledujúcich dôvodov: 1) MZVaEZ SR je zapojené do všetkých inštitucionálnych formátov VP od jeho vzniku, vrátane multilaterálnych platforiem, pretože VP je súčasťou vonkajších vzťahov EÚ a tým automaticky spadá do kompetenčnej pôsobnosti MZVaEZ SR. Cieľom analýzy bolo, predovšetkým, zistiť zapojenie ostatných rezortov štátnej správy do VP; 2) MZVaEZ SR pôsobí ako národný koordinátor zapojenia SR do VP, avšak, nedisponuje špecifickou sektorovou expertízou, ktorou disponujú iné rezorty a ktorá je kľúčová pre úspech VP, t.j. podporu reforiem a harmonizáciu krajín VP s legislatívou a politikami EÚ. Bez zapojenia ďalších rezortov štátnej správy do VP – okrem MZVaEZ SR, - SR nebude schopná účinne prispieť k naplneniu cieľov VP, k čomu sa zaviazali všetky členské štáty EÚ.

a s podporou MZVaEZ SR.⁵ Vyplnený dotazník sme dostali z 15 organizácií štátnej správy (návratnosť dosiahla úroveň 65 %), vrátane nasledujúcich 9 ministerstiev a 6 štátnych príspevkových organizácií a špecializovaných pracovísk: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV - MŠVVaŠ SR), Agentúra rozvoja vodnej dopravy (ARVD – MDVaRR SR), Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (MDVRR SR), Ministerstvo financií SR (MF SR), Ministerstvo hospodárstva SR (MH SR), Ministerstvo obrany SR (MO SR), Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR), Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVaR SR), Ministerstvo spravodlivosti (MS SR), Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR), Ministerstvo zdravotníctva (MZ SR), Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania – NARMSP (MH SR), Združenie podnikateľov Slovenska, Slovenský živnostenský zväz, Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia policajného zboru SR (ÚHCP – MV SR), Slovenská agentúra pre cestovný ruch (SACR – MDVRR SR) a Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA - MH SR).

Zistenia tejto analýzy vychádzajú zo spracovania údajov, ktoré nám poskytli vyššie uvedené štátne organizácie.

1. Zapojenie do multilaterálnych platforiem Východného partnerstva

Do činnosti multilaterálnych platforiem Východného partnerstva sa k dátumu realizácie výskumu (október – november 2013) zapojilo 5 štátnych organizácií SR (30 % z celkového počtu 15 organizácií, ktoré vyplnili dotazník): Ministerstvo financií SR (MF SR), Ministerstvo spravodlivosti SR (MS SR) v spolupráci so Zborom väzenskej a justičnej stráže SR, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR), Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVŠ SR) a Úrad hraničnej a cudzineckej polície PPZ SR (ÚHCP v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR).⁶

3 organizácie (MPRV SR, MS SR a MŠVVŠ SR) uviedli, že sa zapojili do činnosti multilaterálnych platforiem VP prostredníctvom *účasti svojich expertov na rokovaníach platforiem*. 3 organizácie (MF SR, MPRV SR a MŠVVŠ SR)⁷ uviedli, že *pripomienkovali podkladové materiály* pre rokovanie platforiem VP, resp. špecifických panelov zriadených

---

⁵ Platforma vládneho a mimovládneho sektora pre spoluprácu a pôsobenie SR v rámci Východného partnerstva slúži na tvorbu návrhov na zapojenie slovenských subjektov do VP, lepšiu koordináciu ich pôsobenia a zlepšenie komunikácie medzi MZVaEZ SR, štátnymi i mimovládnymi organizáciami v agende VP. Platforma má neformálny formát, t.j. nemá registrované členstvo, je založená na dobrovoľnosti a je otvorená pre ktorúkoľvek slovenskú štátnu či neštátnu organizáciu. Projekt realizuje Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku v spolupráci a s podporou MZVaEZ SR od roku 2012. Do práce platformy sa doteraz zapojilo viac než 40 organizácií – mimovládne organizácie, ministerstvá a štátne príspevkové organizácie, ktoré spája záujem o spoluprácu s partnermi z krajín VP. Zatiaľ posledné v poradí piate podujatie platformy venované výsledkom tretieho summitu VP vo Vilniuse na konci novembra 2013 sa uskutočnilo 12. decembra 2013.

⁶ Zapojenie do činnosti multilaterálnych platforiem VP v dotazníku uviedlo i Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Predpokladáme, že došlo k omylu, pretože MDVaRR SR ako multilaterálnu platformu VP, do činnosti ktorej je zapojené, uviedlo „platformu pre dopravu“. Medzi štyrmi platformami VP taká platforma neexistuje. Navyše, ako príklad spolupráce s krajinami Východného partnerstva MDVaRR SR uviedlo študijnú návštevu delegácie z Macedónska dňa 23.5.2013, počas ktorej boli prerokované témy ohľadom typového schvaľovania vozidiel a technických kontrol vozidiel. Macedónsko nie je zapojené do VP. Napriek tomu, že na úvodnej stránke dotazníka sme uviedli stručnú charakteristiku VP, názvy krajín VP i názvy multilaterálnych platforiem VP, dotazník MDVaRR obsahoval mylné informácie.

⁷ Oslovené inštitúcie mali možnosť uviesť viacero foriem zapojenia do činnosti platforiem, vrátane účasti expertov na rokovaníach platforiem a pripomienkovania podkladových materiálov. MPRV SR a MŠVVŠ SR uviedli obidve formy zapojenia.

v rámci platforiem. ÚHCP uviedol ako formu svojho zapojenia do činnosti multilaterálnych platforiem VP *účasť na projekte* realizovanom v rámci prvej multilaterálnej platformy VP.

Do činnosti multilaterálnej platformy VP č. 1: Demokracia, dobrá správa a stabilita boli zapojené 2 organizácie – Ministerstvo spravodlivosti SR a Úrad hraničnej a cudzineckej polície PPZ SR. Ministerstvo spravodlivosti SR v spolupráci so Zborom väzenskej a justičnej stráže SR a MZVaEZ SR zorganizovali v Bratislave seminár na tému „Reforma väznenstva“ pre expertov zo šiestich krajín VP, ktorý sa konal v novembri 2013. ÚHCP je partnerom projektu SIPPAP (Supporting the Implementation of the Prague Process Action Plan), cieľom ktorého je spolupráca členských krajín EÚ a krajín VP v boji proti nelegálnej migrácii. Projekt sa realizuje v rámci prvej multilaterálnej platformy VP.⁸

Do činnosti multilaterálnej platformy VP č. 2: Ekonomická integrácia a konvergencia s politikami EÚ boli zapojené 2 organizácie – Ministerstvo financií SR a Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. MF SR ako formu účasti v druhej multilaterálnej platforme uviedlo jednorazovú aktivitu expertov Štátnej pokladnice SR, ktorí pripomienkovali podkladové materiály pre rokovanie platformy. Experti MPRV SR sa zúčastnili na rokovaní špecifického panelu ARD (Agriculture and Rural Development) zriadeného v rámci druhej multilaterálnej platformy VP.

SR nemá zastúpenie, s výnimkou národného koordinátora menovaného MZVaEZ SR, v tretej multilaterálnej platforme VP: Energetická bezpečnosť. Ani jedna štátna inštitúcia SR spomedzi tých, ktoré boli oslovené v rámci výskumu, a ktoré vyplnili dotazník, neuviedla účasť v tretej platforme VP. Do činnosti multilaterálnej platformy VP č. 4: Medziľudské kontakty bolo zapojené Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR prostredníctvom účasti svojich expertov v rokovaní špecifického panelu Výskum a vývoj. Experti MŠVVŠ SR takisto pripomienkovali podkladové materiály na rokovanie platformy.

Súhrnný komentár

Cieľom multilaterálnych platforiem VP je podporiť pravidelný dialóg na úrovni zástupcov štátnych rezortov členských krajín EÚ s partnerskými inštitúciami z krajín VP za účelom zdieľania skúseností v oblasti reforiem a implementácie legislatívy EÚ. Multilaterálne platformy slúžia zároveň ako priestor pre iniciovanie spolupráce medzi zástupcami štátnych rezortov z členských krajín EÚ a VP, ktorá sa môže realizovať v nasledujúcich formách: a) zriadenie špecifických panelov (sústreďujú sa na špecifické otázky v rámci tematického zamerania platformy); b) založenia tzv. vlajkových iniciatív VP; c) konkrétnych projektov spolupráce (projekty musia zahrnúť minimálne jednu členskú krajinu a viacero krajín VP; prednosť majú projekty, ktoré zahŕňajú viacero krajín EÚ a, podľa možnosti, všetky krajiny VP). Aktivity platforiem, špecifických panelov, vlajkových iniciatív a konkrétne projekty, ktoré vzniknú ako výsledok dohody účastníkov platforiem sú financované EÚ v rámci programu ENPI (2007-2013) a ENI (2014-2020).⁹

Zapojenie orgánov ústrednej štátnej správy SR do multilaterálnych platforiem VP je dôležité z nasledujúcich dôvodov: 1) Naplnenie cieľov VP patrí medzi priority zahraničnej politiky SR

---

⁸ Projekt DCI - Migrácia a azyl 2007-2013/EaP-SIPPAP (grant DCI-MIGR/2013/283399); trvanie projektu: 19. apríl 2013 - 18. apríl 2015.

⁹ Informácie o činnosti multilaterálnych platforiem, špecifických panelov, vlajkových iniciatív VP za obdobie 2009-2013, vrátane o financovaní VP zo strany EÚ, sú k dispozícii na stránke *European Union External Action*: http://eeas.europa.eu/eastern/platforms/index_en.htm (prístup 14.1.2014).

a je v súlade s programom vlády SR na roky 2012-2016;¹⁰ 2) Pre naplnenie tejto zahraničnopolitickej priority SR je dôležité zapojenie ďalších orgánov ústrednej štátnej správy, pretože a) sú nositeľmi špecifickej sektorovej expertízy, ktorá je nevyhnutná pre dosiahnutie cieľov VP, a b) multilaterálne platformy VP boli vytvorené preto, aby umožnili a podporili spoluprácu medzi štátnymi inštitúciami z krajín EÚ a VP; 3) úspešná účasť rezortov SR v platformách VP a ich schopnosť realizovať projekty s partnermi z krajín VP – a) posilní pozíciu SR pri tvorbe politiky VP v rámci EÚ, ktorá má bezprostredný dopad na záujmy SR a b) prinesie dodatočné zdroje do štátneho rozpočtu. Úlohou MZVaEZ SR je koordinovať zapojenie rezortov do multilaterálnych platforiem VP a poskytnúť pomoc pri rokovaní s partnermi z členských krajín EÚ, z krajín VP a Európskou komisiou, vrátane prípravy projektov s účasťou štátnych inštitúcií SR.

K dátumu výskumu (október – november 2013) boli do činnosti multilaterálnych platforiem VP, s výnimkou MZVaEZ SR, zapojené 4 subjekty ústrednej štátnej správy SR (MF SR, MPRV SR, MS SR a MŠVVŠ SR) a 1 špecializovaná inštitúcia zriadená v pôsobnosti MV SR (ÚHCP PPZ SR) – 33 % z celkového počtu 15 inštitúcií, ktoré vyplnili dotazník. Prevládajúci spôsob zapojenia štátnych organizácií SR do činnosti platforiem VP je účasť expertov na rokovaní platforiem, resp. v rámci nich zriadených špecifických panelov (67 % - 4 zo 6 organizácií označili túto formu zapojenia) a pripomienkovanie podkladových materiálov na ich rokovania (50 % - 3 zo 6 organizácií). Iba v prípade dvoch organizácií (UHCP a MS SR) ide o zapojenie prostredníctvom účasti na projekte iniciovanom v rámci platformy VP (33 % - 2 zo 6 inštitúcií). V oboch prípadoch ide o platformu č. 1: Demokracia, dobrá správa a stabilita. Iba projekt „Reforma väznenstva“, ktorý v novembri 2013 začalo realizovať MS SR v spolupráci so Zborom väzenskej a justičnej stráže SR, má zatiaľ potenciál prerásť do projektu, ktorý by mohol byť vlajkovou loďou príspevku SR do realizácie programu VP v rámci multilaterálnych platforiem. Obe prípady projektového zapojenia SR (MS SR a ÚHCP) do multilaterálnych platforiem VP sa týkajú iba platformy č. 1. V ďalších dvoch platformách (č. 2 a č. 4) štátne subjekty SR nie sú zapojené do žiadneho projektu iniciovaného v ich rámci.

Výzvu predstavuje najmä skutočnosť, že SR, s výnimkou MZVaEZ SR, nie je zastúpená žiadnym iným rezortom v platforme č. 3: Energetická bezpečnosť, napriek tomu, že programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012-2016 definuje posilnenie energetickej bezpečnosti SR za dôležitú prioritu vládnej politiky. V programovom vyhlásení sa uvádza: „Na všetkých relevantných fórach bude vláda pokračovať v zdôrazňovaní otázok prioritných pre Slovensko, najmä bezpečnosti dodávok energonosičov (zemný plyn, ropa) a zasadzovať sa o plnenie diverzifikačných a inovačných cieľov“.¹¹ Multilaterálna platforma VP č. 3 je relevantným medzinárodným fórom, ktoré má dosah na riešenie otázok energetickej bezpečnosti vo vzťahoch medzi EÚ a krajinami východnej Európy, vrátane plnenia diverzifikačných cieľov. Otázky vonkajšej energetickej bezpečnosti SR sú v agende MZVaEZ SR, zatiaľ čo otázky energetiky v rámci fungovania jednotného trhu EÚ sú súčasťou agendy MH SR. Cieľom asociačných dohôd s krajinami VP je ich harmonizácia s legislatívou EÚ, vrátane regulácie energetickeho sektora. Účasť zástupcov MH SR na práci platformy by bola v súlade s aktuálnymi programovými cieľmi vlády SR.

Cieľom zahraničnej politiky SR a ambíciou MZVaEZ SR by malo byť: 1) zapojenie štátnych subjektov SR do všetkých multilaterálnych platforiem VP, vrátane platformy č. 3: Energetická bezpečnosť; 2) zvýšenie počtu štátnych subjektov zapojených do platformy č. 4: Medziľudské

---

¹⁰ Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012-2016, <http://www.vlada.gov.sk/programove-vyhlasenie-vlady-sr-na-roky-2012-2016/> (prístup 10. 12. 2013).

¹¹ Tamže.

kontakty (zatiaľ iba MŠVVŠ SR); 3) zapojenie štátnych subjektov SR do projektov iniciovaných v rámci platforiem, t.j. dosiahnuť premenu účasti zástupcov štátnych organizácií na rokovaníach platformy na projektovú účasť štátnych organizácií SR v rámci jednotlivých platforiem podľa vzoru ÚHCP; 4) v spolupráci s ďalšími rezortmi vlády by MZVaEZ SR malo pripraviť aspoň jeden vlajkový projekt ako príspevok SR do realizácie VP v každej multilaterálnej platforme VP podľa vzoru projektu „Reforma väzenstva“ MS SR v platforme č. 1; 5) uskutočniť konzultácie s organizáciami, ktoré – na základe odpovedí uvedených v dotazníku – prejavili najväčšiu pripravenosť na zapojenie do činnosti platformy č. 2: Ekonomická integrácia a konvergencia s politikami EÚ (ARVD - príspevková organizácia MDVRR, MF SR, MPRV SR, NARMSP - príspevková organizácia MH SR) a na ich základe pripraviť návrh jedného alebo viacerých projektov SR pre túto platformu.¹²

2. Spolupráca s partnerskými inštitúciami z krajín Východného partnerstva

Predmetom zisťovania v rámci dotazníkového výskumu bol i stav spolupráce štátnych inštitúcií SR s partnerskými inštitúciami z krajín VP v rámci bilaterálnych vzťahov SR s týmito krajinami, t.j. mimo multilaterálnych vzťahov EÚ s týmito krajinami v rámci VP. Zistenia z výskumu jednoznačne dokazujú, že rámec bilaterálnej spolupráce štátnych inštitúcií SR s partnermi z krajín VP je oveľa širší než je ich zapojenie do multilaterálnej spolupráce v rámci VP. Táto skutočnosť znamená, že existuje potenciál pre zvýšenie participácie štátnych inštitúcií SR v multilaterálnych platformách VP.

11 štátnych inštitúcií SR (73 % z celkového počtu 15) odpovedalo kladne na otázku či spolupracujú s partnerskými inštitúciami z krajín VP (APVV, MF SR, MO SR, MPRV SR, MPSVR SR, MS SR, MŠVVŠ SR, MZ SR, ÚHCP, SIEA). 5 z nich (33 % z celkového počtu skúmaných štátnych organizácií SR) uviedlo, že ich spolupráca s partnerskými rezortnými inštitúciami z krajín VP má *dlhodobý charakter*. Najčastejšie bola uvádzaná Ukrajina, spoluprácu s ktorou označilo ako dlhodobú 5 štátnych inštitúcií (MF SR, MPRV SR, MPSVR SR, MŠVVŠ SR, ÚHCP). Nasledovalo Moldavsko, spoluprácu s ktorým označili ako dlhodobú 2 inštitúcie (MF SR, ÚHCP) a Bielorusko, spoluprácu s ktorým uviedla ako dlhodobú 1 inštitúcia (MPRV SR).

8 štátnych inštitúcií SR (53 %) uviedlo, že s partnermi z krajín VP začali *spolupracovať relatívne nedávno, avšak, predpokladajú, že spolupráca nadobudne dlhodobý a pravidelný charakter*.¹³ V štyroch prípadoch išlo o takúto charakteristiku spolupráce s Ukrajinou (APVV, MZ SR, SIEA, NARMSP), dve inštitúcie takto charakterizovali spoluprácu s Arménskom (MZ SR, ÚHCP) a Bieloruskom (MŠVVŠ SR, ÚHCP), ÚHCP takto charakterizoval spoluprácu s Azerbajdžanom a Gruzínskom. Spoluprácu s krajinami VP označilo ako *príležitostnú* 5 štátnych inštitúcií SR (33 %), medzi nimi MDVaRR SR a MO SR, ktoré neuviedli konkrétne krajiny VP, ktorých sa ich bilaterálna spolupráca týka. Ako príležitostnú charakterizovali spoluprácu s Moldavskom 3 inštitúcie (MF SR, MPRV SR, MPSVR SR), s Arménskom i Ukrajinou jedna inštitúcia - MF SR. Iba 1 inštitúcia uviedla, že *zatiaľ nenadviazala spoluprácu* s partnermi z krajín VP (ARVD). 2 inštitúcie (13 %) odpovedalo *nie* na otázku či spolupracujú s partnerskými inštitúciami z krajín VP (ARVD, SACR). MH SR

---

¹² Viac pozri časť 5 tejto analýzy, s. 12-15.

¹³ Oslovené štátne inštitúcie SR mali v dotazníku označiť charakter bilaterálnej spolupráce s partnermi z krajín VP (t.j. či má spolupráca dlhodobý charakter, má príležitostný charakter a pod.) a zároveň určiť krajinu VP, ktorej sa uvedená charakteristika týka. Napríklad, jedna štátna inštitúcia mohla označiť spoluprácu s Ukrajinou za dlhodobú, zároveň však, spoluprácu s inou krajinou VP za príležitostnú a pod. Z tohto dôvodu súčet počtu inštitúcií, ktoré sú uvedené pri jednotlivých možnostiach odpovede v tejto otázke prevyšil počet 15.

síce nevyznačilo odpoveď „áno“ ale odpoveď „iné“ s tým, že uviedlo, že bilaterálna spolupráca sa realizuje prostredníctvom medzivládnych zmiešaných komisií na úrovni čelných predstaviteľov rezortu.

10 štátnych inštitúcií SR (67 %) uviedlo, že ich spolupráca s partnermi z krajín VP sa uskutočňuje na základe bilaterálnych medzivládnych dohôd SR s krajinami VP (APVV, MF SR, MDVaRR SR, MH SR, MŠVVŠ SR, MZ SR, ÚHCP, SIEA, MPSVR SR, SACR). 4 inštitúcie (27 %) uviedli, že spolupracujú s partnermi z krajín VP na základe bilaterálnych medzirezortných dohôd (MF SR, MPaRV SR, MZ SR, MPSVaR SR), 2 inštitúcie (13 %) na základe vlastných projektov, resp. projektov medzinárodných inštitúcií (MF SR, MO SR), 3 inštitúcie (20 %) na základe projektov EÚ (MF SR, ÚHCP, SIEA) a 4 inštitúcie (27 %) uviedli ako základ svojej spolupráce s partnermi z krajín VP projekty SlovakAid, resp. projekty CETIR (MF SR, MPRV SR, MS SR a ÚHCP).

Zároveň, iba 4 štátne inštitúcie SR (27 % zo skúmaných 15 organizácií) uviedli, že považujú aktivity multilaterálnych platforiem VP za pridanú hodnotu, ktorá pomáha rozvíjať ich existujúcu bilaterálnu spoluprácu s partnermi z krajín VP (MO SR, MPRV SR, MS SR a MŠVVŠ SR). 6 inštitúcií (40 %) sa vyjadrilo, že nevedia túto otázku posúdiť, 5 inštitúcií (33 %) na otázku neodpovedalo.

Súhrnný komentár

S partnerskými inštitúciami z krajín VP spolupracuje dvojnásobne väčší počet štátnych inštitúcií SR (11 – 73 %) než je počet inštitúcií, ktoré sú zapojené do činnosti multilaterálnych platforiem VP (5 – 33 %). Vzhľadom na existujúce skúsenosti spolupráce s krajinami VP, tieto inštitúcie majú najlepšie predpoklady pre účasť v multilaterálnych platformách VP. Okrem MF SR, MPRV SR, MS SR, MŠVVŠ SR a ÚHCP, ktoré už participujú v multilaterálnych platformách VP, ide o nasledujúce inštitúcie: APVV, MO SR, MPSVR SR, MZ SR, NARMSP a SIEA, ktoré uvádzajú, že rozvíjajú spoluprácu s partnermi z krajín VP.

Najčastejšie sa spolupráca medzi štátnymi inštitúciami SR s partnermi z krajín VP uskutočňuje na základe bilaterálnych medzivládnych dohôd (10 inštitúcií – 67 %). S cieľom podporiť rozvoj bilaterálnej spolupráce štátnych inštitúcií SR s partnermi z krajín VP, rovnako ako i ich zapojenie do činnosti multilaterálnych platforiem VP, MZVaEZ SR by malo zhodnotiť stav bilaterálnej zmluvnej základne z krajinami VP a v jednotlivých prípadoch iniciovať podpísanie ďalších príslušných medzivládnych bilaterálnych dohôd SR s krajinami VP primárne zameraných na tie oblasti/sektorové politiky, ktoré sú zahrnuté v multilaterálnych platformách VP. Pokrytie tematického obsahu multilaterálnych platforiem VP bilaterálnymi zmluvami by vytvorilo lepší predpoklad pre rozvoj spolupráce štátnych inštitúcií SR s partnermi z krajín VP.

3. Informovanosť o Východnom partnerstve

5 štátnych organizácií SR (33 %) odpovedalo, že má dostatočné informácie o činnosti multilaterálnych platforiem VP a o možnostiach zapojenia sa ich inštitúcií do aktivít platforiem (MH SR, MO SR, MPRV SR, MS SR a MŠVVŠ SR). 5 organizácií (33 %) sa vyjadrili, že nemajú informácie o činnosti platforiem VP a o možnostiach zapojenia sa do ich

aktivít (APVV, MDVRR SR, NARMSP, SIEA, SACR). Viac informácií by privítalo 7 organizácií (47 %) – ARVD, MF SR, MPSVR SR, MS SR, MZ SR, SIEA a ÚHCP.¹⁴

9 štátnych organizácií SR (60 %) uviedlo ako hlavný zdroj informácií o multilaterálnych platformách VP Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. 3 organizácie (20 %) za hlavný zdroj informácií, ktorými disponujú o multilaterálnych platformách VP uviedli Európsku komisiu, resp. Zastúpenie Európskej komisie v SR (MF SR, MO SR a ÚHCP). MF SR špecifikovalo, že ide najmä o internetové stránky Európskej komisie.

Na súvisiacu otázku „Ako by, z Vášho pohľadu, mohlo MZVaEZ SR skvalitniť koordináciu zapojenia slovenských subjektov do aktivít multilaterálnych platforiem VP?“ si respondenti zastupujúci oslovené štátne organizácie SR vybrali nasledujúce navrhované možnosti:

Možnosti/opatrenia	Počet preferencií ^x	% z počtu organizácií
Zlepšiť informovanosť štátnych i neštátnych inštitúcií o činnosti multilaterálnych platforiem VP	9	60
Vytvoriť koordinačné medzirezortné skupiny so zastúpením príslušných štátnych inštitúcií SR podľa tematického zamerania platforiem VP s cieľom konzultovať pozície zástupcov MZVaEZ SR, ktorí zastupujú SR v jednotlivých platformách VP	7	47
Zlepšiť informovanosť iných rezortov o možnostiach získať financovanie z programov EÚ určených pre poskytovanie technickej pomoci krajinám VP	6	40
Vytvoriť osobitný program v rámci SlovakAid, ktorý by slúžil na podporu projektov poskytovania technickej pomoci krajinám VP štátnymi inštitúciami SR	2	13
Zlepšiť komunikáciu a angažovanosť ZÚ v krajinách VP ^{xx}	1	7

^x – respondenti mohli označiť viacero možností/opatrení
^{xx} – možnosť doplnená jednou z oslovených organizácií

Súhrnný komentár

Z vyššie uvedených odpovedí vyplýva záver, že štátne organizácie SR pociťujú nedostatok informácií o činnosti multilaterálnych platforiem VP a o možnostiach zapojenia sa do ich činnosti. 9 štátnych organizácií (60 %) považuje za potrebné zlepšiť informovanosť štátnych i neštátnych inštitúcií zo strany MZVaEZ SR ako národného koordinátora o činnosti multilaterálnych platforiem VP, 7 z nich (47 %) považuje za dôležité vytvorenie koordinačných medzirezortných skupín a 6 organizácií (40 %) by privítalo viac informácií o možnostiach získať zdroje EÚ na poskytovanie technickej pomoci krajinám VP.¹⁵ MZVaEZ SR by v každom prípade malo zohľadniť stanovisko 7 štátnych inštitúcií, ktoré v dotazníku prejavili záujem o lepšiu informovanosť o činnosti multilaterálnych platforiem VP (ARVD, MF SR, MPSVR SR, MS SR, MZ SR, SIEA a ÚHCP).

¹⁴ Respondenti mali možnosť uviesť dve odpovede: 1) či majú alebo nemajú informácie o činnosti platforiem VP a o možnosti zapojiť sa do ich aktivít a 2) či by privítali viac informácií.

¹⁵ Paradoxné je vyjadrenie zástupcov MDVRR SR a NARMSP, zástupcovia ktorých v dotazníku uviedli, že nemajú informácie o činnosti multilaterálnych platforiem VP, napriek tomu, že ich zástupcovia sú uvedení v *Zozname expertov zapojených do expertnej ad hoc pracovnej skupiny v rámci aktivít 2. multilaterálnej platformy v rámci VP*, ktorý eviduje MZVaEZ SR.

4. Pripravenosť na poskytovanie rozvojovej a technickej pomoci krajinám Východného partnerstva

Cieľom VP je politická asociácia a ekonomická integrácia krajín VP s EÚ prostredníctvom uzatvorenia asociačných dohôd, vrátane dohôd o voľnom obchode, ktoré predpokladajú harmonizáciu politík a národných legislatív krajín VP s EÚ. V procese harmonizácie zohráva kľúčovú úlohu technická pomoc inštitúcií EÚ a členských krajín EÚ krajinám VP. Väčšina nástrojov a programov bilaterálnej spolupráce EÚ s krajinami VP, vrátane multilaterálnych platforiem, má za cieľ podporiť spoluprácu s krajinami VP a poskytnutie technickej pomoci zo strany inštitúcií EÚ a členských krajín EÚ. V dotazníku sme zisťovali skúsenosti štátnych organizácií SR s poskytovaním rozvojovej a technickej pomoci a ich pripravenosť poskytnúť pomoc krajinám VP.

Skúsenosti z realizovania projektu financovaného z programov rozvojovej alebo technickej pomoci EÚ alebo SR, cieľom ktorého bolo zdieľanie skúseností alebo poskytovanie technickej pomoci krajinám VP v oblasti svojej inštitucionálnej pôsobnosti, uviedlo 5 štátnych inštitúcií SR (33 %) – MDVRR SR, MF SR, MPRV SR, MS SR a ÚHCP. Navyše, MPSVR SR uviedlo, že síce ministerstvo nemá skúsenosti z realizovania projektu, avšak, má skúsenosti z bilaterálnych rokovaní s partnermi z Ukrajiny, cieľom ktorých bola výmena skúseností v oblasti reformy štátnej správy a dôchodkového systému. MS SR ako projektovú skúsenosť uviedlo začínajúci projekt „Reforma väznenstva“ v rámci prvej multilaterálnej platformy VP – úvodný seminár sa uskutočnil v novembri 2013.

Najväčšiu projektovú skúsenosť zo skúmaných štátnych inštitúcií doložili ÚHCP, MF SR a MPRV SR. ÚHCP, okrem zapojenia do projektu SIPPAP v rámci prvej multilaterálnej platformy VP,¹⁶ uviedlo skúsenosť s účasťou na nasledujúcich projektoch v rámci VP financovaných EÚ: program TAIEX – Azerbajdžan 2011, Mobilitné partnerstvo - Moldavsko 2011, Budovanie migračných partnerstiev 2010-2011 (Pražský proces) a už spomínaný projekt SIPPAP (2013-2015) realizovaný v rámci Pražského procesu.

MF SR od roku 2009 realizuje program Verejné financie pre rozvoj v Moldavsku. Na pomery slovenských štátnych inštitúcií ide o výnimočný program, keďže ide o vlastný projekt MF SR, ktorý je realizovaný v spolupráci s Regionálnym centrom UNDP v Bratislave;¹⁷ MF SR sa podieľa na realizácii aktivít v rámci Fondu technickej spolupráce SR a EBOR od roku 2009, ktorý pokrýva všetky krajiny VP;¹⁸ spolupracuje s MZVaEZ SR a SAMRS v rámci programu CETIR: odbor priamych daní MF SR v roku 2012 vykonal prednášky zástupcom ukrajinskej samosprávy v oblasti dane z príjmov a miestnych daní a poplatkov; participuje v Programe cezhraničnej spolupráce ENPI, Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina 2007 – 2013. V rámci programu sa realizuje projekt veľkého rozsahu Modernizácia a rekonštrukcia hraničných priechodov na slovensko-ukrajinskej hranici, obdobie implementácie: 2013 – 2015; MF SR, resp. zástupcovia Štátnej pokladnice SR prijali študijné návštevy zástupcov partnerských inštitúcií z Arménska (2010), Moldavska (2011) a Gruzínska (2012).

MPRV SR zorganizovalo študijný pobyt pre ukrajinských odborníkov z Agentúry pre identifikáciu a registráciu zvierat pri Ministerstve agrárnej politiky Ukrajiny na Slovensku v rámci programu EK TAIEX na tému Registrácia a identifikácia hospodárskych zvierat so

---

¹⁶ SIPPAP - Supporting the Implementation of the Prague Process Action Plan, pozri s. 5.

¹⁷ Viac informácií o programe: <http://publicfinance.undp.sk/en/show/BB01ADC1-F203-1EE9-BFBE5D4B7E3C7D3> (prístup (11. 12. 2013).

¹⁸ Viac informácií o fonde a zapojení MF SR- pozri: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=4499>, (prístup 11. 12. 2013).

zameraním na hovädzí dobytok v dňoch 1. – 5. 3. 2010; seminár dňa 13.6.2011 pre moldavskú delegáciu, zloženú zo zástupcov Ministerstva poľnohospodárstva a potravinárstva, Štátnej agentúry pre rozvoj vidieka a MVO v rámci 1-týždňového študijného pobytu, organizovaného Úradom vlády SR - informovanie o našej príprave na vstup do EÚ v oblasti rozvoja vidieka a odovzdávanie skúsenosti s implementáciou predvstupového programu SAPARD; poskytlo konzultácie pre moldavských expertov z ministerstiev poľnohospodárstva, hospodárstva a zahraničných vecí v rámci krátkodobého poradenstva pre Moldavskú republiku na tému sanitárne a fytosanitárne opatrenia 3.7.2012. Pobyt sa uskutočnil v rámci programu CETIR.

8 štátnych inštitúcií SR (53 %) uviedlo, že nemajú skúsenosť s účasťou na projektoch rozvojovej alebo technickej pomoci financovaných EÚ, medzinárodnými inštitúciami alebo SlovakAid. *Iba jedna štátna organizácia SR – MPRV SR - sa úspešne uchádzala o projekt EÚ v rámci programu TAIEX pre krajiny VP. Išlo o zrealizovanie vyššie spomínaného študijného pobytu ukrajinských odborníkov v SR v marci 2010. 2 štátne inštitúcie - MF SR a NARMSP (13 %) - uviedli, že sa uchádzali o projekt EÚ, avšak neúspešne. 11 inštitúcií (73 %) uviedlo, že sa o rozvojový projekt financovaný EÚ alebo SlovakAid neuchádzali. Na otázku či uvažujú o podaní žiadosti o projekt rozvojovej alebo technickej pomoci v budúcnosti, neodpovedala kladne ani jedna štátna inštitúcia SR. Zároveň, MF SR i ÚHCP potvrdili, že ich experti sa zúčastňujú na projektoch v rámci programov TAIEX i TWINNING, ktoré predložili a organizujú iné členské štáty EÚ.*¹⁹

Na otázku: „Má Vaša inštitúcia dostatočné kapacity na to, aby okrem funkcií, ktoré plní v súlade s kompetenčným zákonom a príslušnou rezortnou legislatívou, sa zapájala i do poskytovania technickej a rozvojovej pomoci v zahraničí?“ iba 2 inštitúcie (13 %) - NARMSP a MO SR - odpovedali jednoznačne *áno*. 3 inštitúcie (20 %) – APVV, MŠVVŠ SR a MH SR odpovedali jednoznačne *nie*. 5 inštitúcií – ARVD, MPSVR SR, SACR, SIEA a ÚHCP (33 %) sa vyjadrili, že *nevedia posúdiť*. Ďalších 5 inštitúcií (33 %) – MF SR, MDVRR SR, MPRV SR, MS SR, MZ SR – si v odpovedi vybralo možnosť *iné*, v ktorej sa opakovali nasledujúce vyjadrenia: expertné kapacity máme, avšak nemáme administratívne a finančné kapacity; sme pripravení poskytnúť expertov, ktorí by sa na krátkodobej báze zapájali do projektov; naša účasť by závisela od konkrétnej ponuky na účasť v projekte a konkrétnej situácie na našich útvoroch v čase ponuky, a pod.

Súhrnný komentár

---

¹⁹ V pripomienkovom konaní k textu analýzy nás MF SR upozornilo na skutočnosť, že možnosť odpovede „Uvažujete o podaní žiadosti o projekt v budúcnosti“ na otázku uvedenú v dotazníku „Uchádzali ste sa o podporu projektu financovaného z programov rozvojovej alebo technickej pomoci EÚ (TAIEX, TWINNING a pod.) alebo SR v spolupráci s partnerskou inštitúciou z krajiny VP?“ nemusela byť správne pochopená zástupcami rezortov, keďže v prípade projektov TAIEX a TWINNING nejde o klasické podávanie žiadostí o projekty zo strany rezortov členských krajín EÚ, ale o projekty, ktoré sú ponúknuté rezortom členských krajín EÚ zo strany EK na základe dopytu z prijímajúcich krajín. Uvedomujeme si túto skutočnosť, napriek tomu, odpovede na túto otázku považujeme za relevantné z nasledujúcich dôvodov: 1) otázka obsahovala (okrem TAIEX/TWINNING) i možnosť uchádzania sa o projekty rozvojovej pomoci SR, kde všetci uchádzači o projekty musia podávať žiadosti (to isté platí v prípade Nórskeho finančného mechanizmu a ďalších schém, s ktorými majú štátne inštitúcie SR skúsenosti); 2) uchádzať sa o projekty TAIEX/TWINNING je možné i aktívne, t.j. EK akceptuje návrhy na financovanie projektov, ktoré sú výsledkom bilaterálnych dohôd medzi rezortmi členských krajín EÚ a oprávnených prijímajúcich krajín, vrátane krajín VP; 3) príklad MPRV SR dokazuje, že rezorty SR sa môžu úspešne uchádzať o projekty TAIEX, t.j. nemusia iba čakať na ponuky na ich zapojenie zo strany EK, prípadne partnerských inštitúcií z iných členských krajín EÚ alebo prijímajúcich krajín.

Skúsenosť štátnych organizácií SR s realizáciou projektov rozvojovej a technickej pomoci financovaných EÚ, medzinárodnými inštitúciami alebo SlovakAid je rozdielna. Najväčšími skúsenosťami, spomedzi organizácií, ktoré nám poskytnú informácie prostredníctvom dotazníka disponujú nasledujúce tri organizácie: MF SR, MPRV SR a ÚHCP. Skúsenosť so zapojením do rozvojových projektov uviedli i MDVRR SR, MS SR a SEIA. Iba jedna slovenská štátna inštitúcia – MPRV SR – bola úspešná pri uchádzaní sa o projekt v rámci programu EÚ TAIEX. Väčšina skúmaných inštitúcií SR (53 %) uviedla, že nemajú skúsenosť s účasťou na projektoch rozvojovej alebo technickej pomoci financovaných EÚ, medzinárodnými inštitúciami alebo SlovakAid.

Vychádzajúc zo zistení dotazníkového výskumu, je možné spraviť záver, že väčšina štátnych inštitúcií SR je pripravená participovať v projektoch rozvojovej a technickej pomoci prostredníctvom krátkodobého vysielania vlastných expertov alebo prijímania expertov z partnerských krajín na študijné pobyty, avšak, *ich možnosti uchádzať sa o projekty alebo predkladať ponuky na ich realizáciu, resp. projekty následne viesť a administrovať, sú limitované*. Hlavný argument, ktorý zástupcovia slovenských štátnych inštitúcií uvádzajú, je nedostatok administratívnych a finančných kapacít (spolufinancovanie projektov a práca vyslaných expertov pre iné organizácie v čase vyslania). Existujúce legislatívne pravidlá nemotivujú štátne inštitúcie, aby sa zapájali do programov rozvojovej a technickej pomoci. Príjmy štátnych inštitúcií, ktoré plynú z ich pôsobenia v rozvojových projektoch alebo v projektoch technickej pomoci, s výnimkou honorárov pre ich konkrétnych expertov, musia byť odvedené do štátnej pokladnice, t.j. štátne inštitúcie nemajú možnosť operatívne rozhodnúť o ich použití podľa vlastného uváženia. V takýchto podmienkach je účasť v rozvojových projektoch vnímaná štátnymi inštitúciami ako: 1) nadbytočná práca nad rámec legislatívou stanovených úloh; 2) komplikácia pre zabezpečenie plnenia hlavných funkcií organizácie v oblasti jej pôsobnosti; 3) finančná strata, keďže, po prvé, projekty rozvojovej a technickej pomoci vyžadujú spolufinancovanie, a po druhé, uvoľnení experti v čase ich pôsobenia v rámci projektu, nepracujú pre vysielajúcu organizáciu. Ich neprítomnosť nie je možné kompenzovať finančne, keďže zdroje, ktoré ponúkajú programy EÚ pre vysielajúce organizácie musia byť odvedené do štátnej pokladnice. V takejto situácii je potrebné oceniť skutočnosť, že sa štátne inštitúcie SR vôbec zapájajú do projektov rozvojovej a technickej pomoci.

Výnimočná je situácia v prípade MF SR (Finančné riaditeľstvo) a ÚHCP, keďže realizácia projektov financovaných z programov EÚ im čiastočne pomáha naplňovať funkcie stanovené ich vnútornými legislatívnymi kompetenciami: výstavba infraštruktúry a ochrana vonkajšej hranice EÚ/SR s Ukrajinou. Do tejto kategórie však nepatria projekty technickej pomoci, ktoré by mali pomôcť krajinám VP harmonizovať s legislatívou EÚ vo väčšine sektorových politík, ktoré sú súčasťou ich pripravovaných asociačných dohôd s EÚ, a ktoré pokrývajú i multilaterálne platformy VP.

Inými slovami, legislatívne podmienky nevytvárajú motivujúce podmienky pre zapájanie štátnych inštitúcií do projektov rozvojovej a technickej pomoci SR krajinám VP a preto nie sú v súlade s cieľmi zahraničnej politiky SR v agende Východného partnerstva. Väčší záujem o zapojenie štátnych organizácií SR do projektov rozvojovej a technickej pomoci financovaných EuropeAid, SlovakAid alebo inými medzinárodnými organizáciami, a tým aj ich účasť v multilaterálnych platformách VP, je možné očakávať za predpokladu, že budú môcť flexibilnejšie využiť financie v rámci schválených projektov na kompenzovanie strát, ktoré im vznikajú pri vysielaní expertov i na rozvoj vlastných kapacít.²⁰

---

²⁰ Ako príklad uvádzame skúsenosť štátnych inštitúcií SR s vysielaním expertov v rámci projektov TAIEX. Európska komisia (EK) hradí 150 % honoráru vyslaného experta vysielajúcej inštitúcií. Podľa súčasnej

5. Potenciál pre zapojenie do multilaterálnej spolupráce v rámci Východného partnerstva

Súčasťou dotazníkového výskumu bolo i zisťovanie percepcie sektorových priorít štátnymi organizáciami, v ktorých SR disponuje, podľa ich názoru, kvalitnou expertízou, ktorá by mohla byť veľkým prínosom pre prípravu krajín VP na implementáciu asociačných dohôd. Organizácie boli požiadané, aby jednotlivým sektorovým oblastiam priradili body (od 1 do 5, pričom 1 znamená „slabý prínos“ a 5 znamená „veľký prínos“). V dotazníku sme uviedli iba tie sektorové oblasti, ktoré sú súčasťou agendy druhej multilaterálnej platformy. Tri inštitúcie nám v dotazníkoch navrhli doplniť ďalšie oblasti – ktoré však tematicky spadajú do iných platforiem VP. Napriek tomu, pre úplnosť uvádzaných údajov z dotazníkového výskumu ich uvádzame v nasledujúcej tabuľke (posledné tri sektorové politiky). Po zrátaní pridelených bodov sme získali nasledujúce poradie sektorových politík, v ktorých SR, podľa zástupcov štátnych organizácií, disponuje kvalitnou expertízou využiteľnou pre poskytovanie technickej pomoci krajinám VP:

Sektorová politika	Počet pridelených bodov
Manažment hraníc	21
Doprava	18
Informačná spoločnosť	17
Colná spolupráca	16
Sanitárne a fyto-sanitárne opatrenia	15
Dane a verejné financie	14
Pracovný trh a sociálna politika	14
Regionálny rozvoj	14
Rozvoj malých a stredných podnikov	13
Technické normy a štandardy	13
Makroekonomika a finančná stabilita	13
Verejná správa	12
Životné prostredie a klimatické zmeny	11
Energetika ^x	5
Reforma súdnictva a reforma väzenstva ^x	5
Rozvoj vidieka, pozemkové vzťahy ^x	5

^x – sektorová politika navrhnutá respondentmi

Poznámka: 3 štátne organizácie sa v odpovedi na túto otázku vyjadrili, že nevedia, resp. neprislúcha im hodnotiť kapacitu SR v sektorových politikách mimo ich predmetu činnosti; viaceré inštitúcie priradili body iba niektorým sektorovým politikám. Berúc do úvahy vyššie uvedené skutočnosti, vnímanie poradia prioritných sektorov pre poskytovanie pomoci SR zo strany štátnych inštitúcií uvedené v tejto tabuľke má iba ilustratívnu výpovednú hodnotu.

Na jednej strane, zástupcovia štátnych organizácií, vedeli určiť sektorové politiky s pridanou hodnotou SR pre poskytovanie technickej pomoci krajinám VP, avšak, na strane druhej, na otázku či majú záujem, resp. uvažujú o zapojení do činnosti multilaterálnych platforiem VP,

---

legislatívy, štátne inštitúcie musia odvieť získané prostriedky do štátneho rozpočtu. Požiadať o ich navrátenie môžu až v ďalšom rozpočtovom roku. Problém vzniká pri riešení straty, t.j. použitia finančných prostriedkov z projektu na kompenzáciu výkonu vyslaného experta v danom rozpočtovom roku. Keďže v rámci projektov TAIEX ide väčšinou o expertné honoráre, ktoré prekračujú tabuľkové platy v rozpočtových organizáciách, zapájaním sa do týchto projektov štátne inštitúcie produkujú zisk, ktorý však, nemôžu okamžite a bezprostredne využiť pre kompenzáciu strát, ktoré im vznikajú pri vyslaní experta a pre rozvoj vlastných kapacít.

jednoznačne *kladne odpovedali* iba 3 štátne organizácie (20 %) – ÚHCP (záujem o účasť v platforme č. 1), NARMSP (záujem o účasť v platforme č. 2) a MO SR (bez uvedenia konkrétnej platformy). O zapojení do činnosti platform VP *zatiaľ neuvažovalo* 8 organizácií (53 %) – ARVD, MDVRR SR, MF SR, MH SR, MPSVR SR, MZ SR, SACR a SIEA. Agentúra APVV si vybrala „inú“ možnosť odpovede, t.j. s cieľom odôvodniť svoj nezáujem o účasť v multilaterálnych platformách VP uviedla, že jej činnosť vyplýva výlučne zo zákona č. 172/2005 v platnom znení.

V dotazníku sme sa snažili zistiť i prijateľnosť možností pre poskytovanie technickej pomoci krajinám VP z pohľadu štátnych organizácií zohľadňujúc ich existujúce motivačné limity. Na otázku: „Vychádzajúc zo zhodnotenia kapacít Vašej inštitúcie, ktorá z nižšie uvedených možností by bola pre Vás najprijateľnejšia pre poskytovanie technickej pomoci partnerským organizáciám v krajinách VP?“, pričom respondenti mali možnosť označiť viacero možností. Takmer polovica, t.j. 7 štátnych organizácií (47 %) uviedla možnosť *ad hoc účasť našich expertov na krátkodobých tréningoch alebo seminároch v krajinách VP* (ARVD, MF SR, MPRV SR, MZ SR, ÚHCP, MPSVR SR, SIEA). Ďalšia najpreferovanejšia možnosť, ktorú označili 4 organizácie (27 %) bola *účasť na projekte rozvojovej alebo technickej pomoci EÚ alebo SR v krajine/krajinách VP, ktorého realizátorom by bola iná inštitúcia* (MF SR, MPRV SR, NARMSP, SACR). Iba 3 organizácie (20 %) si vybrali možnosť *získanie podpory z programov rozvojovej alebo technickej pomoci EÚ alebo SR na realizáciu projektu v krajine/krajinách VP, ktorého realizátorom by bola naša inštitúcia* (NARMSP, SIEA a SACR). Viaceré organizácie doplnili ponúkané možnosti o „prijatie študijných návštev z krajín VP v SR, organizovanie tréningov, školení a pod.“ Vyššie uvedené odpovede iba potvrdili rozpor, ktorý charakterizuje prístup štátnych organizácií SR v agende poskytovania technickej pomoci krajinám VP: na jednej strane, existuje uvedomenie si cieľa vládnej politiky, rovnako ako i využiteľných vlastných expertných kapacít, na strane druhej, nedostatok kapacít a nemotivujúce legislatívne podmienky predstavujú prekážku pre uchádzanie sa o projekty a aktívnejšie zapojenie štátnych inštitúcií do VP.

Vzhľadom na preferenciu neuchádzať sa o projekty, avšak, zároveň, pripravenosť poskytnúť potrebnú expertízu, zisťovali sme, aký typ projektového partnera (nositeľa projektu) by bol pre štátne organizácie SR prijateľný. 9 organizácií (60 %) by súhlasili s účasťou v projekte rozvojovej alebo technickej pomoci pre krajiny VP v prípade, že by ich oslovila na spoluprácu *partnerská* (t.j. štátna) *inštitúcia z členskej krajiny EÚ alebo iná organizácia ústrednej štátnej správy zo SR* alebo *partnerská* (t.j. štátna) *inštitúcia z krajiny VP*. 2 štátne organizácie (13 %) by súhlasili s účasťou v projekte i v prípade, že by ich na spoluprácu oslovila mimovládna organizácia (zo SR, inej členskej krajiny EÚ alebo krajiny VP) a 1 štátna organizácia by súhlasila i v prípade ak by bola oslovená podnikateľským subjektom (zo SR, inej členskej krajiny EÚ alebo krajiny VP). 3 štátne organizácie (20 %) odmietli spoluprácu na projekte v prípade, že by boli oslovení mimovládnu organizáciou alebo podnikateľským subjektom zo SR, inej členskej krajiny EÚ alebo krajiny VP. Z uvedených odpovedí vyplýva jednoznačne záver, že štátne organizácie SR preferujú spoluprácu na rozvojových projektoch so štátnymi organizáciami z iných krajín za podmienky, že zahraničný partner bude nositeľom projektu.

V dotazníku sme položili i priamu otázku: „Má Vaša inštitúcia kapacitu a záujem participovať na projektoch v rámci druhej platformy Východného partnerstva? Ak áno, špecifikujte oblasti.“ Jednoznačnú *kladnú odpoveď sme dostali od 4 organizácií* (27 %) – ARVD (životné prostredie, klimatické zmeny a zelená ekonomika), MF SR (obchod a súvisiaca legislatíva), MPRV SR (sanitárne a fyto-sanitárne opatrenia, rozvoj vidieka, pozemkové vzťahy) a NARMSP (podnikateľské prostredie, rozvoj malých a stredných podnikov, trh práce a sociálna politika). Jednoznačne negatívnu odpoveď sme dostali od 9 organizácií (60 %) –

APVV, MDVRR SR, MH SR, MO SR, MS SR, MŠVVŠ SR, MZ SR, SIEA, SACR. MPSV SR zvolilo možnosť odpovede „iné“: Z kapacitných dôvodov a z dôvodu šetrenia finančných prostriedkov nie je možné jednoznačne poskytnúť odpoveď, nakoľko nie je presne stanovené v akom rozsahu by sa participácia dotkla MPSVR SR. MPSVR SR je však pripravené poskytnúť znalosti a expertízu z oblastí, ktoré spadajú do vecnej pôsobnosti MPSVR SR.

Organizácie, ktoré prejavili záujem o účasť na projektoch druhej multilaterálnej platformy VP, sme požiadali o stručnú charakteristiku ich ponuky pre možnú spoluprácu s krajinami VP:

Agentúra rozvoja vodnej dopravy (ARVD): rozvoj a modernizácia vnútrozemských vodných ciest a ich súčastí, ako najekologickejšieho spôsobu dopravy a ako súčasť viacúčelovej sústavy. Vodný tok alebo umelo vybudovaný plavebný kanál ako vodná cesta väčšinou zároveň slúžia aj pre ďalšie účely využitia – výroba elektrickej energie z obnoviteľného zdroja, povodňová ochrana, regionálny rozvoj a rozvoj cestovného ruchu, zadržiavanie vody v prostredí a pod. a to všetko s dôrazom na ochranu životného prostredia.

Ministerstvo financií SR (MF SR): MF SR je otvorené komunikácii o možnom zapojení do aktivít druhej platformy. Potrebuje však konkrétne informácie o forme a intenzite spolupráce, ako aj o hradení nákladov. Finančné riaditeľstvo SR uvažuje nad výstavbou nového hraničného priechodu Čierna nad Tisou/ Solomonovo, pričom by bolo vhodné prepojiť túto investíciu s iniciatívou VP.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR): rezort v rámci svojich možností je pripravený nadviazať na aktivity z uplynulého obdobia odovzdávaním transformačných skúseností podľa konkrétnych požiadaviek a potrieb krajín VP - pripravenosť prijímať expertov i vysielat' expertov v rámci študijných pobytov (programy pomoci EÚ i SlovakAid, vrátane CETIR) v oblastiach: sanitárne a fytosanitárne opatrenia, rozvoj vidieka, pozemkové vzťahy.

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania (NARMSP): v rámci úlohy, ktorou je podpora rozvoja a rastu malého a stredného podnikania (MSP) v SR s cieľom posilniť konkurencieschopnosť sektora v rámci spoločného trhu EU a na trhoch tretích krajín prostredníctvom 4 základných priorít, ktorými sú stimulácia rastu sektora, zvyšovanie jeho konkurencieschopnosti, internacionalizácia - prienik na nové trhy a uľahčenie prístupu MSP ku kapitálovým zdrojom; a s prihliadnutím na realizované a prebiehajúce projekty, by mohla NARMSP realizovať rôzne projekty zamerané na podporu rozvoja podnikateľského prostredia v krajinách VP – napríklad: pomoc pri kreovaní inštitúcií pre podporu podnikateľského prostredia a správu fondov EÚ; pomoc pri nastavovaní IPA (v minulosti PHARE) programov; zdieľanie dobrej praxe v oblasti zavádzania revolvingových finančných nástrojov (napr. mikropôžičkového programu); zdieľanie dobrej praxe a skúseností z realizovaných projektov na podporu podnikateľského prostredia, rozvoja start-upov, podnikania žien a i.

Súhrnný komentár

Zástupcovia štátnych organizácií sú si vedomí vlastného expertného potenciálu, ktorý by mohol predstavovať významný prínos pre poskytovanie technickej pomoci krajinám VP pri implementácii ich asociačných dohôd s EÚ i pre činnosť multilaterálnych platforiem VP. Zároveň, nedostatok voľných kapacít štátnych inštitúcií a nemotivačné legislatívne podmienky predstavujú prekážky, ktoré im bránia v uchádzaní sa o projekty rozvojovej a technickej z programov EÚ, iných medzinárodných organizácií alebo SlovakAid. Štátne inštitúcie SR sú pripravené spolupracovať na projektoch technickej pomoci krajinám VP za predpokladu, že ich budú viesť iné organizácie, pričom ako hlavných projektových partnerov

jednoznačne preferujú štátne organizácie z EÚ, SR alebo krajín VP. Spolupráca s mimovládnyimi organizáciami (zo SR, EÚ alebo krajín VP) na projektoch rozvojovej a technickej pomoci pre krajiny VP je vítanou možnosťou iba pre zhruba 20 % štátnych organizácií SR.

Záujem o pôsobenie v rámci druhej platformy VP, resp. o účasť na projektoch v rámci tejto platformy potvrdili 4 štátne organizácie (27 % z celkového počtu 15 organizácií, ktoré sa zúčastnili dotazníkového výskumu): ARVD (so záujmom o oblasť životného prostredia, klimatických zmien a zelenej ekonomiky), MF SR (obchod a obchodná legislatíva), MPRV SR (sanitárne a fytosanitárne opatrenia, rozvoj vidieka, pozemkové vzťahy) a NARMSP (podnikateľské prostredie, rozvoj malých a stredných podnikov, trh práce a sociálna politika).

Súhrn hlavných zistení a odporúčania

- K dátumu výskumu (október – november 2013) boli do činnosti multilaterálnych platforiem VP, s výnimkou MZVaEZ SR, zapojené 4 subjekty ústrednej štátnej správy SR (MF SR, MPRV SR, MS SR a MŠVVŠ SR) a 1 špecializovaná inštitúcia zriadená v pôsobnosti MV SR (ÚHCP PPZ SR) – spolu 5 štátnych organizácií (33 % z celkového počtu 15 štátnych inštitúcií, ktoré sa zapojili do dotazníkového výskumu).
- Prevládajúci spôsob zapojenia štátnych organizácií SR do činnosti platforiem VP je účasť expertov na rokovaníach platforiem, resp. v rámci nich zriadených špecifických panelov (83 % – 5 zo 6 organizácií označili túto formu zapojenia) a pripomienkovanie podkladových materiálov na ich rokovania (50 % - 3 zo 6 organizácií). Iba v prípade dvoch organizácií (UHCP a MS SR) ide o zapojenie prostredníctvom účasti na projekte iniciovanom v rámci platformy VP (33 % - 2 zo 6 inštitúcií). Obidva prípady projektového zapojenia SR (MS SR a ÚHCP) do multilaterálnych platforiem VP sa týkajú platformy č. 1: Demokracia, dobrá správa a stabilita. V ďalších troch platformách (č. 2, č. 3 a č. 4) štátne subjekty SR nie sú zapojené do žiadneho projektu iniciovaného v ich rámci.
- Výzvu predstavuje najmä skutočnosť, že SR, s výnimkou MZVaEZ SR, nie je zastúpená žiadnym iným rezortom v platforme č. 3: Energetická bezpečnosť, napriek tomu, že programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012-2016 definuje posilnenie energetickej bezpečnosti SR za dôležitú prioritu vládnej politiky. Otázky vonkajšej energetickej bezpečnosti SR sú v agende MZVaEZ SR, zatiaľ čo otázky energetiky v rámci fungovania jednotného trhu EÚ sú súčasťou agendy MH SR. Cieľom asociačných dohôd s krajinami VP je ich harmonizácia s legislatívou EÚ, vrátane regulácie energetickeho sektora. Účasť zástupcov MH SR na práci platformy by bola v súlade s aktuálnymi programovými cieľmi vlády SR.
- S partnerskými inštitúciami z krajín VP bilaterálne spolupracuje dvojnásobne väčší počet štátnych inštitúcií SR (11 – 73 %) než je počet inštitúcií, ktoré sú zapojené do činnosti multilaterálnych platforiem VP (5 – 33 %). Vzhľadom na ich existujúce skúsenosti spolupráce s krajinami VP, tieto inštitúcie majú najlepšie predpoklady pre účasť v multilaterálnych platformách VP. Okrem MF SR, MPRV SR, MS SR, MŠVVŠ SR a ÚHCP, ktoré už participujú v multilaterálnych platformách VP, ide o nasledujúce inštitúcie: APVV, MO SR, MPSVR SR, MZ SR, NARMSP a SIEA, ktoré uvádzajú, že rozvíjajú spoluprácu s partnermi z krajín VP.
- Najčastejšie sa spolupráca medzi štátnymi inštitúciami SR s partnermi z krajín VP uskutočňuje na základe bilaterálnych medzivládnych dohôd (10 inštitúcií – 67 %). S cieľom podporiť rozvoj bilaterálnej spolupráce štátnych inštitúcií SR s partnermi z krajín VP, rovnako ako i ich zapojenie do činnosti multilaterálnych platforiem VP,

MZVaEZ SR by malo uskutočniť revíziu bilaterálnej zmluvnej základne s krajinami VP a v jednotlivých prípadoch iniciovať podpísanie ďalších príslušných medzivládnych bilaterálnych dohôd SR s krajinami VP primárne zameraných na tie oblasti/sektorové politiky, ktoré sú súčasťou multilaterálnych platforiem VP.

- Štátne organizácie SR pociťujú nedostatok informácií o činnosti multilaterálnych platforiem VP a o možnostiach zapojenia sa do ich činnosti. 9 štátnych organizácií (60 %) považuje za potrebné zlepšiť informovanosť štátnych i neštátnych inštitúcií zo strany MZVaEZ SR ako národného koordinátora o činnosti multilaterálnych platforiem VP, 7 z nich (47 %) považuje za dôležité vytvorenie koordinačných medzirezortných skupín a 6 organizácií (40 %) by privítalo viac informácií o možnostiach získať zdroje EÚ na poskytovanie technickej pomoci krajinám VP. MZVaEZ SR by v každom prípade malo zohľadniť stanovisko 7 štátnych inštitúcií, ktoré v dotazníku prejavili záujem o lepšiu informovanosť o činnosti multilaterálnych platforiem VP (ARVD, MF SR, MPSVR SR, MS SR, MZ SR, SIEA a ÚHCP).
- Skúsenosť štátnych organizácií SR s realizáciou projektov rozvojovej a technickej pomoci financovaných EÚ, medzinárodnými inštitúciami alebo SlovakAid je rozdielna. Najväčšími skúsenosťami, spomedzi organizácií, ktoré sa zapojili do výskumu disponujú nasledujúce tri organizácie: MF SR, MPRV SR a ÚHCP. Skúsenosť so zapojením do rozvojových projektov uviedli i MDVRR SR, MS SR a SEIA. Iba jedna slovenská štátna inštitúcia – MPRV SR – bola úspešná pri uchádzaní sa o projekt v rámci programu EÚ TAIEX pre krajiny VP. Väčšina skúmaných inštitúcií SR (53 %) uviedla, že nemajú skúsenosť s účasťou na projektoch rozvojovej alebo technickej pomoci financovaných EÚ, medzinárodnými inštitúciami alebo SlovakAid.
- Väčšina štátnych inštitúcií SR je pripravená participovať v projektoch rozvojovej a technickej pomoci prostredníctvom krátkodobého vysielania vlastných expertov alebo prijímania expertov z partnerských krajín na študijné pobyty, avšak, nemajú kapacity uchádzať sa projekty. Hlavný argument, ktorý zástupcovia slovenských štátnych inštitúcií uvádzajú, je nedostatok administratívnych a finančných kapacít (spolufinancovanie projektov a práca vyslaných expertov pre iné organizácie v čase vyslania). Existujúce legislatívne pravidlá nemotivujú štátne inštitúcie, aby sa zapájali do programov rozvojovej a technickej pomoci. Príjmy štátnych inštitúcií, ktoré plynú z ich pôsobenia v rozvojových projektoch alebo v projektoch technickej pomoci, s výnimkou honorárov pre ich konkrétnych expertov, musia byť odvedené do štátnej pokladnice, t.j. štátne inštitúcie nemajú operatívne možnosť rozhodnúť o ich použití podľa vlastného uváženia, napr. pre rozvoj vlastných inštitucionálnych kapacít. Ak sa má zvýšiť motivácia štátnych inštitúcií SR zapájať sa do projektov rozvojovej a technickej pomoci, je potrebné upraviť príslušnú legislatívu.
- Výnimočná je situácia v prípade MF SR (Finančné riaditeľstvo) a ÚHCP, keďže realizácia projektov financovaných z programov EÚ im čiastočne pomáha naplňať funkcie stanovené ich vnútornými legislatívnymi kompetenciami, najmä v prípade výstavby infraštruktúry a ochrany vonkajšej hranice EÚ/SR s Ukrajinou. Do tejto kategórie však nepatria projekty technickej pomoci, ktoré by mali pomôcť krajinám VP harmonizovať s legislatívou EÚ vo väčšine sektorových politík, ktoré sú súčasťou ich pripravovaných asociačných dohôd s EÚ, a ktoré pokrývajú i multilaterálne platformy VP.
- Štátne organizácie SR sú si vedomé vlastného expertného potenciálu, ktorý by mohol predstavovať významný prínos pre poskytovanie technickej pomoci krajinám VP pri implementácii ich asociačných dohôd s EÚ i pre činnosť multilaterálnych platforiem VP. Sú pripravené spolupracovať na projektoch technickej pomoci krajinám VP, avšak,

preferujú možnosť, aby projekty boli vedené inými organizáciami, pričom ako hlavných projektových partnerov jednoznačne uprednostňujú štátne organizácie z EÚ, SR alebo krajín VP. Spolupráca s mimovládnyimi organizáciami (zo SR, EÚ alebo krajín VP) na projektoch rozvojovej a technickej pomoci pre krajiny VP je vítanou možnosťou iba pre zhruba 20 % štátnych organizácií SR.

- Záujem o účasť na projektoch v rámci druhej platformy VP a zároveň i expertíznu kapacitu v tematických okruhoch tejto platformy potvrdili 4 štátne organizácie (27 % z celkového počtu 15 organizácií, ktoré sa zúčastnili dotazníkového výskumu): ARVD (so záujmom o oblasť životného prostredia, klimatických zmien a zelenej ekonomiky), MF SR (obchod a obchodná legislatíva), MPRV SR (sanitárne a fyto-sanitárne opatrenia, rozvoj vidieka, pozemkové vzťahy) a NARMSP (podnikateľské prostredie, rozvoj malých a stredných podnikov, trh práce a sociálna politika).
- MZVaEZ SR ako koordinátor zapojenia štátnych organizácií SR do multilaterálnych platforiem, by malo usilovať o dosiahnutie nasledujúcich cieľov:
  - 1) zlepšiť informovanosť štátnych subjektov o činnosti multilaterálnych platforiem VP a o možnostiach získať podporu z programov EÚ na realizáciu projektov v rámci platforiem;
  - 2) zriadiť medzirezortnú koordinačnú skupinu pre každú multilaterálnu platformu VP;
  - 3) revidovať bilaterálnu zmluvnú základňu SR s krajinami VP a iniciovať uzavretie nových zmlúv, pokiaľ existujúce zmluvy nepokrývajú tematické oblasti zahrnuté do multilaterálnych platforiem;
  - 4) iniciovať zmenu súčasnej legislatívy SR tak, aby štátne inštitúcie boli motivované zapájať sa do projektov rozvojovej a technickej pomoci, vrátane možnosti využívať príjmy z týchto projektov na operatívne kompenzovanie strát, ktoré im vznikajú pri vysielaní expertov, hradenie všetkých súvisiacich nákladov a na budovanie vlastných inštitucionálnych kapacít;
  - 5) usilovať o zapojenie štátnych subjektov SR do všetkých multilaterálnych platforiem VP, vrátane platformy č. 3: Energetická bezpečnosť;
  - 6) snažiť sa o zvýšenie počtu štátnych subjektov zapojených do platformy č. 4: Medzilidské kontakty (zatiaľ iba MŠVVŠ SR);
  - 7) dosiahnuť premenu účasti zástupcov štátnych organizácií SR na expertných rokovaníach platformy na projektovú účasť štátnych organizácií SR v rámci jednotlivých platforiem - podľa vzoru ÚHCP v platforme č. 1;
  - 8) v spolupráci s ďalšími rezortmi by MZVaEZ SR malo pripraviť aspoň jeden vlajkový projekt ako príspevok SR do realizácie VP v každej multilaterálnej platforme VP podľa vzoru projektu „Reforma väzenstva“ MS SR v platforme č. 1;
  - 9) pripraviť návrh jedného alebo viacerých projektov SR pre platformu č. 2: Ekonomická integrácia a konvergencia s politikami EÚ na základe konzultácií a dohody s inštitúciami, ktoré prejavili najväčšiu pripravenosť na zapojenie do aktivít tejto platformy - ARVD, MF SR, MPRV SR a NARMSP;
  - 10) podporovať spoluprácu rezortov s mimovládnyimi organizáciami a podnikateľským sektorom pri príprave a realizácii projektov s krajinami Východného partnerstva, vrátane hľadania možných spoločných projektov pre realizáciu v rámci Strednodobej stratégie oficiálnej rozvojovej pomoci Slovenskej republiky na roky 2014-2018.

Prílohy

Príloha č.1: Dotazník